

**Podsumowanie strategicznej oceny
oddziaływania na środowisko projektu
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020**

Warszawa 2014

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	3
2.1. <i>Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie</i>	3
2.2. <i>Sporządzanie prognozy oddziaływania na środowisko</i>	3
2.3. <i>Uzyskanie wymaganych opinii</i>	4
2.4. <i>Zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu</i>	4
3. Podsumowanie przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	4
3.1. <i>Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko</i>	4
3.2. <i>Opinie właściwych organów oraz przyjęte wobec nich stanowisko</i>	5
3.3. <i>Zgłoszone uwagi i wnioski oraz przyjęte wobec nich stanowisko</i>	6
3.4. <i>Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko</i>	6
3.5. <i>Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu</i>	6

1. Wstęp

Celem przygotowanej prognozy oddziaływania na środowisko jest kompleksowa ocena wpływu realizacji zapisów projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2014-2020 (PROW 2014-2020) na poszczególne elementy środowiska. Oceniono również możliwość występowania oddziaływań skumulowanych oraz zastosowania rozwiązań alternatywnych i ewentualnych działań kompensacyjnych.

Podstawą prawną opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*¹ (ustawa OOŚ), która zawiera transpozycję do prawodawstwa polskiego dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko*².

2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przebiegało w czterech etapach:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych opinii,
- zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu.

2.1. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie

Zgodnie z ustawą OOŚ, Minister MRiRW w dniu 30 lipca 2013 roku wystąpił do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego o określenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu PROW 2014-2020. Oba organy uzgodniły zakres prognozy oddziaływania na środowisko: Główny Inspektor Sanitarny w piśmie z dnia 2 sierpnia 2013 r., a Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w piśmie z dnia 12 września 2013 r.

2.2. Sporządzanie prognozy oddziaływania na środowisko

W dniu 20 listopada 2013 podpisana została umowa z Instytutem Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym na sporządzenie wymaganej przez ustawę OOŚ Prognozy oddziaływania na środowisko „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

---

¹ Dziennik Ustaw Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.

² Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich L197/30 z dn. 21.07.2001 r.

2.3. Uzyskanie wymaganych opinii

Zgodnie z art. 54. ust. 1 ustawy OOS, Minister MRiRW w dniu 14 lutego 2014 r. przekazał projekt „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020”, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, do zaopiniowania przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego.

2.4. Zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu

Zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy OOS, Minister MRiRW zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów. W informacji o skierowaniu ww. dokumentów do konsultacji społecznych wskazano na możliwość składania uwag i wniosków w terminie od 14 lutego 2014 roku do 7 marca 2014 roku. Podczas konsultacji była możliwość zapoznania się z projektami dokumentów w wersji elektronicznej zamieszczonymi na stronie internetowej MRiRW www.minrol.gov.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej MRiRW, natomiast wersje papierowe dostępne były w siedzibie MRiRW w godzinach pracy.

3. Podsumowanie przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

3.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano na poziomie każdego z poddziałań, co umożliwiło przygotowanie syntetycznych ocen działań i ostatecznie całego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wykonanie oceny na poziomie poddziałań, pomimo powielania części zapisów, pozwala osobom zainteresowanym na zapoznanie się z ich bezpośrednim oddziaływaniem na środowisko, bez konieczności analizowania całego projektu PROW 2014-2020. Podejście takie umożliwia również zachowanie jednolitej i spójnej struktury dokumentu.

Zapisy projektu PROW 2014-2020 wskazują, że będzie on realizował liczne i wielopoziomowe cele odnoszące się do różnych aspektów funkcjonowania i rozwoju obszarów wiejskich. Podkreślić należy, że problematyka ochrony środowiska przyrodniczego na obszarach wiejskich jest jednym z głównych zagadnień i celów programu. Bardzo szeroki jest także zdefiniowany w tym dokumencie wachlarz istotnych problemów i celów ochrony środowiska.

Przedstawiona diagnoza stanu środowiska na obszarach wiejskich wskazuje na jego dość dobry, aczkolwiek zróżnicowany regionalnie, stan. Niemniej jednak istnieje wiele problemów związanych z zachowaniem i ochroną środowiska oraz wykorzystaniem jego zasobów do produkcji rolnej (gleba, woda, klimat). Wymagają one niezwłocznego podjęcia działań rozwiązujących palące kwestie. Ocena wykazała, że bez wdrożenia działań przewidzianych w PROW 2014-2020 i alokowania związanych z tym środków finansowych wiele z nich nie mogłoby być rozwiązanych w niezbędnym zakresie. Należy więc wnioskować, że stan środowiska przyrodniczego uległby pogorszeniu a zadania ochronne realizowane byłyby w dużo mniejszym stopniu i z ograniczoną skutecznością.

Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki oraz wyniki analizy wykonanej na poziomie działań i poddziałań ocenia się, że realizacja całości projektu PROW 2014-2020 będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko. Wdrożenie proponowanych rozwiązań powinno przyczynić się również do zachowania i poprawy stanu środowiska przyrodniczego na obszarach wiejskich. Pozytywny wpływ dotyczył będzie całego kompleksu ocenianych elementów środowiska i realizowany będzie poprzez

wszystkie rodzaje oddziaływań. W największym stopniu wdrażanie programu będzie oddziaływać na ludzi i dobra materialne. Warunkowane jest to znacznym udziałem w projekcie PROW 2014-2020 działań o charakterze edukacyjnym i doradczym oraz inwestycyjnym.

Niewielkie negatywne oddziaływanie, w skali lokalnej, może się wiązać z realizacją poddziałania „Scalanie gruntów”. Dotyczyć ono może takich elementów środowiska jak: różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny i krajobraz. Wpływ ten będzie zarówno bezpośredni, pośredni, wtórny jak i skumulowany, o charakterze chwilowym i stałym, w całej perspektywie czasowej. Również słabe negatywne oddziaływanie o charakterze pośrednim zdiagnozowano w przypadku poddziałania „Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)”. Dotyczy ono takich elementów środowiska jak woda, powietrze i powierzchnia ziemi. Będzie to oddziaływanie chwilowe i odnosić się będzie do krótkoterminowej perspektywy czasowej. Biorąc jednak pod uwagę skalę i siłę potencjalnego oddziaływania negatywnego oraz możliwość wdrożenia działań kompensacyjnych nie wpływa to na ogólną pozytywną ocenę oddziaływania na środowisko projektu PROW 2014-2020.

Pozytywny wpływ wdrażania PROW 2014-2020 na środowisko przyrodnicze obszarów wiejskich uzależniony jest ściśle od stopnia spełnienia celów założonych w projekcie programu. Składa się na to spełnienie warunków kwalifikowalności oraz ustanowienie odpowiednich kryteriów wyboru projektów w ramach poddziałań o charakterze otwartym. Przyjęte kryteria powinny premiować rozwiązania cechujące się największą efektywnością wykorzystania zasobów naturalnych, ze szczególnym naciskiem na ich energochłonność i emisyjność. Istotne jest również preferowanie nowoczesnych technologii i rozwiązań komunikacyjnych. Przykładem tego może być przekazywanie uczestnikom szkoleń i osobom korzystających z usług doradczych materiałów w formie elektronicznej zamiast wydruków papierowych.

Ocena projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wskazuje na znaczne potencjalne korzyści wynikające z jego realizacji w odniesieniu do zachowania stanu oraz ochrony środowiska przyrodniczego na obszarach wiejskich.

3.2. *Opinie właściwych organów oraz przyjęte wobec nich stanowisko*

Zgodnie z art. 54. ust. 1 ustawy OOŚ, Minister MRiRW w dniu 14 lutego 2014 r. przekazał projekt „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020”, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, do zaopiniowania przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego.

Główny Inspektor Sanitarny w piśmie z 19 lutego 2014 r., po zapoznaniu się z projektem PROW 2014-2020 oraz Prognozą oddziaływania na środowisko nie wniósł żadnych uwag.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w piśmie z 1 kwietnia 2014. zgłosił uwagi do projektu PROW 2014-2020 oraz Prognozy. Zestawienie opinii wraz ze sposobem ich uwzględnienia, zamieszczono w Załączniku 1 i 2.

3.3. Zgłoszone uwagi i wnioski oraz przyjęte wobec nich stanowisko

W trakcie konsultacji społecznych zgłoszono znaczną liczbę uwag. Te z nich, które pokrywały się ze sobą pogrupowano i w wyniku tego uzyskano listę zawierającą 97 uwag skierowanych bezpośrednio do prognozy oddziaływania na środowisko projektu PROW 2014-2020. Przygotowano też listę uwag do projektu PROW 2014-2020.

Autorami uwag były jednostki administracji publicznej, organizacje pozarządowe i branżowe oraz firmy i osoby prywatne.

Ponadto kilka jednostek administracji państwowej różnego szczebla przekazało w stosownych pismach informację, że po zapoznaniu się z prognozą nie wnoszą do niej uwag.

Uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa oraz w toku opiniowania przez uprawnione organy, wraz ze sposobem ich uwzględnienia, zamieszczono w Załączniku 1 i 2.

3.4. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Analiza projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 nie wykazała potencjalnego oddziaływania środowiskowego o charakterze transgranicznym wynikającego z realizacji przyjętych w dokumencie celów i założeń.

3.5. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Projekt PROW zakłada, że w okresie programowania 2014-2020 poddany zostanie trzykrotnej ewaluacji:

- ex ante – przed rozpoczęciem realizacji,
- bieżącej – w trakcie realizacji programu,
- ex post – po zakończeniu realizacji programu.

W procesie oceny skutków PROW 2014-2020 wykorzystane będą dane pozyskane przez instytucje wdrażające i agencje płatniczą w ramach monitorowania programu oraz badań pierwotnych wykonanych przez zewnętrznych ewaluatorów. Do oceny programu będą wykorzystane również dostępne dane kontekstowe pochodzące ze statystyk publicznych, badań naukowych, badań ewaluacyjnych dotyczących I filara WPR i innych programów EFSI.

Wskaźniki monitorowania zostały zdefiniowane dla PROW 2014-2020 zgodnie z systemem określonym na poziomie UE, przy uwzględnieniu specyfiki poszczególnych działań realizowanych w ramach programu. Określone zostały:

- *wskaźniki kontekstowe* - opisujące ogólne trendy, które mogą mieć wpływ na realizację WPR, na rozwój społeczno-gospodarczy, sektor rolnictwa oraz środowiska w Polsce,
- *wskaźniki produktu* - charakteryzują zakres wsparcia udzielanego w ramach realizacji polityki, będące bezpośrednio efektem realizacji operacji w ramach działania, jako pierwszy krok w kierunku realizacji celu interwencji.

- *wskaźniki celu* - określone przez KE dla poszczególnych celów szczegółowych na poziomie sześciu priorytetów rozwoju obszarów wiejskich, powiązane bezpośrednio z logiką oraz celami interwencji i mierzone na podstawie planowanych wskaźników produktów dla poszczególnych działań,
- *wskaźniki rezultatu* - określone na poziomie KE dla wybranych celów szczegółowych i mierzące bezpośrednie efekty realizacji działań, które nastąpiły po zakończeniu i w wyniku realizacji operacji,
- *wskaźniki oddziaływania* – wychodzą poza bezpośredni efekt interwencji, oceniają efekty operacji w dłuższej perspektywie.

Ponadto w celu uzupełnienia systemu wskaźników zdefiniowanego na poziomie UE, Instytucja Zarządzająca określiła dodatkowy zestaw wskaźników rezultatu dla poszczególnych działań Programu, co umożliwi właściwą ocenę efektów PROW.

Ocena programu będzie organizowana na bazie wieloletniej i obejmowała będzie okres 2014-2023. Harmonogram ewaluacji jest ściśle powiązany z terminami wynikającymi z przepisów UE, dotyczącymi przekazywania poszczególnych raportów z realizacji programu oraz terminami dotyczącymi przekazania głównych raportów ewaluacyjnych (ex ante i ex post).

W związku z powyższym odstąpiono od określania dodatkowego monitoringu skutków realizacji dokumentu.

Załączniki:

1. ZESTAWIENIE UWAG I OPINII ZGŁOSZONYCH DO PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020
2. ZESTAWIENIE UWAG I OPINII ZGŁOSZONYCH DO PROJEKTU PROW 2014-2020 W TRAKCIE PRZEBIEGU STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.